

Του Γιώργου Αλβανού

Του πουδαρ'κό

Καλή μέρα τσι τ' Αγίου Βασ'λειού
Γεια, χαρά τσι γηρουσύν' (1)
ούλου μάλαμα τσι ασήμ'
Σίδηρου απάνου, σίδηρου κάτου
σίδηρου τσι γοι ανθρώπ' που 'νι μέσα.
Στάρια πουλλά, καθάρια πουλά, ιλιές πουλλές.
Σα που 'νι του ρόδ' γιμάτου ,
να 'νι τσι του σπίτ' γιμάτου.
Σα που βαρεί του σίδηρου,
να 'νι βαριά τσι τ' πατέρα μ' η κισέ...(2)

Τα λόγια στριφογύριζαν επίμονα στο μυαλό του δεκάχρονου αγοριού, όλη τη νύχτα της παραμονής της Πρωτοχρονιάς και δεν τον άφηναν να κλείσει μάτι. Έπρεπε να σηκωθεί χαράματα, να πάει να φέρει «τ' αμιλ'του του νιρό» (3) και να κάνει και το «πουδαρ'κό» του σπιτιού.

Αν το καλοσκεφτείς, δεν είναι δα και μικρό πράμα! Σ' αυτόν είχε πέσει η δραχμή στο κόψιμο της βασιλόπιτας και σίγουρα αυτός ήταν ο πιο τυχερός του σπιτιού. Στο δικό του ποδαρικό στήριζε τις ελπίδες της για μια καλή χρονιά ολόκληρη η οικογένεια. Η υγεία όλων, οι δουλειές του πατέρα, το κάρπισμα των χωραφιών κρίνονταν από το πόσο γούρικο θα 'ταν το ποδαρικό του. Όχι, να μην πάει τίποτα καλά, και να σου λένε ύστερα πως εσύ ήσουν ο γουρσούζης...

Με τέτοια έγνοια είναι δυνατό να κλείσει μάτι; Σηκώθηκε μόνος, από τα μαύρα μεσάνυχτα, χωρίς να περιμένει να τον φωνάξει η μάνα, όπως γινόταν κάθε πρωί, μόλις χτυπούσε η καμπάνα για το σχολειό. Κατέβηκε στο κατεβατό. (4) Μέσα στη γωνιά (5) το δισκάκι. με το ποτήρι το κονιάκ, την «πλατσέντα» (6) και τα «κουρμάδια» (7) ήταν απείραχτα. ΟΑι - Βασίλης δε θα 'ρθε για να κεραστεί. Γι αυτό δε θα 'πρεπε να ξεχάσει να πάρει μαζί του το κομμάτι της βασιλόπιτας, που είχε ξεχωρίσει ο πατέρας για τον Άγιο, και να το αφήσει πάνω στη βρύση, τώρα που θα πήγαινε να φέρει το αμίλητο νερό. Πήρε «του κμάρ'» (8) και πήγε να ξεμανταλώσει την πόρτα. Στο σίδερο (9) κρεμόταν ο «τρουβάς», γεμάτος με τα χρειαζόμενα για το ποδαρικό. Έσφιξε καλά τα χείλη, μην τυχόν κι άθελα του μιλήσει σε κανέναν στο δρόμο, κι άνοιξε την πόρτα.

Σα γύρισε οι άλλοι είχαν ξυπνήσει, μα δεν είχαν σηκωθεί ακόμα από το στρώμα, περίμεναν να κάνει πρώτα το ποδαρικό. Ξεκρέμασε από το σίδερο της πόρτας τον τρουβά και με συγκίνηση και σοβαρότητα, ανάλογη με την επισημότητα της στιγμής, ο μικρός τελετουργός άρχισε τη μεγάλη ιεροτελεστία του ποδαρικού.

Πρώτο βγάβει το σφυρί από τον τρουβά και ρίχνοντας το στο πάτωμα φωνάζει με φωνή όσο γίνεται πιο στέρεα και καθαρά την αντίστοιχη ευχή: «Σίδηρου πάνου, σίδηρου κάτου, σίδηρου τσι γοι ανθρώπ' που 'νι μέσα...». Ακολουθεί το ψωμί, ολοστρόγγυλο καρβέλι: «Στάρια πουλλά, κθάρια πουλά, ψουμιά πουλλά...», το ρόδι: «σα που 'νι του ρόδ' γιμάτου, να 'νι τσι του σπίτ' γιμάτου», το κλαδί της ελιάς: «ιλιές πουλλές», η πέτρα: «σα που τσ'λα η πέτρα να τσ'λήσ' η χρόνους..». Με την τελευταία ευχή βγάβει στεναγμό ανακούφισης. Τα είπε όλα χωρίς τίποτα να ξεχάσει! Ακούει τις ευχές των άλλων: «τσι τ' χρόν', γιε μ'», και σκέφτεται πως τούτη τη χρονιά σίγουρα θα 'ναι πιο ευτυχισμένη από τις άλλες! Το ποδαρικό του ήταν καλό. Η νονά του -του Βασ'λουδ' -είχε να το λείει και κάθε Πρωτοχρονιά δεν ξεμαντάλωνε την πόρτα, αν δεν πήγαινε πρώτα εκείνος να κάνει το ποδαρικό στο σπίτι της. Ακόμα προχτές, που πήγε να φιλήσει το χέρι της για να μεταλάβει (10) του φώναζε μέχρι την πόρτα: «Τ' Αγίου Βασλειού να μη ξιχάεις νάρτ'ς για του πουδαρ'κό...».

Χαρούμενος, άρπαξε μ' ανάλαφρη καρδιά «τ' φούσκα» από «του μνούχου», που είχαν σφάξει, και, πήρε δρόμο, για την εκκλησία, να προλάβει να «φορέσ'». Σήμερα θα πήγαινε μονάχος, η αδερφή του -κοπέλα πια δεκαοκτώ χρονών- , που τον κρατούσε κάθε Κυριακή από το χέρι και πήγαιναν μαζί στην εκκλησία, σήμερα δεν θα ερχόταν.

Εκείνη είχε τις δικές της έγνοιες. Από τα χτες το βράδυ, την ώρα που οι άντρες του σπιτιού έλειπαν στα καφενεία κι έπαιζαν πλακάκια και τριάντα ένα, μελέτησε με το φύλλο της ελιάς αν θα της έκαναν εφέτος το ποδαρικό. Σάλιωσε το φύλλο, το έριξε πάνω στα τραβηγμένα

και μουρμούρισε: «Άμα 'νι να ρθει, να πδήξ' 'τσι να βρουντήξ. Άμα δεν είναι να ρθει, να ψ'τεί να μαραθεί τσι στου φούρνου να καγεί» Και το φύλλο φούσκωσε, πήδηξε και βρόντηξε πάνω στην πυρωμένη στάχτη, σημάδι ολοφάνερο πως θα της έκαναν το ποδαρικό. Μια φορά το χρόνο είναι αυτή. Το «κουπελάρ' σ'» (11) μπορεί να ρθει μέσα στο ίδιο σου το σπίτι, να του

μιλήσεις ξέφοβα, να το κεράσεις με τα ίδια σου τα χέρια. Κανείς δεν μπορεί να σε κακολογήσει. Σήμερα η πόρτα είναι ανοιχτή ακόμα και στον εχθρό σου....

Εβδομάδες ολόκληρες ζούσε με την προσμονή τούτης της ώρας. Στόλισε τους ντενεκέδες με τη φακή, το βίκο και τα κουκιά. Όλο το Σαραντάμερο τους πότιζε και τους φύλαγε στην πιο σκοτεινή γωνιά του σπιτιού και τώρα τους καμάρικτνε με τα ασπροκίτρινα φυλλαράκια τους. Κρέμασε τις φωτογραφίες κοντά στον καθρέφτη. Από το καλοκαίρι μάζευε φύλλα από αγριολούλουδα, που τα 'ντύσε με χρυσόχαρτα, για να πλουμίσει τα κάδρα τους. Έβαλε στον καναπέ τα πιο καλά μαξιλάρια, στο δίσκο τον ακριβότερο μαστραπά (12). Όλα είναι έτοιμα. Τα φώτα στην αγορά χαμηλώνουν, τα μαγαζιά κλείνουν. Στα γειτονικά σπίτια ακούονται κιόλας οι πρώτες παρέες: «Άγιος Βασίλης έρχεται από την Καισαρεία..» ; Ευχές δίνουν και παίρνουν. Οι λάμπες πλησιάζουν στα παράθυρα, για να φέξουν το δρόμο. " Η μια παρέα φεύγει, ή άλλη έρχεται. Σήμερα το σπίτι είναι ανοιχτό, ακόμα και για τον εχθρό σου... βέβαια μέχρι που να έρθει το «πρόσωπο» γιατί ύστερα πέφτει μανιάλι (13). Αραδιασμένα τα παλικάρια στον καναπέ, μέσα στην καλή κάμαφα, λένε τον Άι-Βασίλη:

.....Και το ραβδί ήταν ξερό,
χλωρά βλαστάρια πέτα.
- ροδοκόκκινη βιολέτα –
κι απάνω στα βλαστάρια της
πέρδικες κελαηδούσαν
δεν ήταν μόνο πέρδικες,
μον' και περιστόρακια,
-μαύρα μου γλυκά ματάκια-...

Πόσο αλλιώτικο νόημα παίρνουν τα λόγια στο στόμα των παλικαριών! σκέφτηκε η κοπέλα. Γιατί αυτή σίγουρα είναι η πέρδικα, η κόκκινη βιολέτα, τα περιστεράρα, τα μαύρα γλυκά ματάκια Αυτή βέβαια έπρεπε να πάρει το δίσκο και να κεράσει, αφού τα παλικάρια τραγουδούν:

Έχεις μια κόρη όμορφη
βάλε την να κεντήσει
κι απά στα πέντε δάκτυλα
ποτήρι να γυρίσει...

Και καθώς με τρεμάμενα χέρια κερνά τα παλικάρια, σκέφτεται πως ναι, μπορεί το τραγούδι να λέει:

Έχεις μια κόρη όμορφη
γραμματικός τη θέλει.
Αν είναι και γραμματικός
πολλά προικιά γυρεύει,
γυρεύει αμπέλια ατρύγητα,
χωράφια με τα στάχια,
γυρεύει και τη Βενετία,
μ' όλα της τα παλάτια..

Μα το δικό της «κουπελάρ'» δεν είναι γραμματικός και δε γυρεύει αμπέλια και χωράφια, παρά μονάχα εκείνη και την ευχή των γονιών της. Ποιος ξέρει... Το ποδαρικό μπορεί να ήταν καλό... Ο Αι - Βασίλης έφερε -τότε- σ' όλους την ευτυχία....

Γλωσσάρι

1. δύναμη, ευρωστία.
2. το πουγγί.
3. χωρίς να μιλήσει σε κανέναν.
4. ισόγειο δωμάτιο.
5. τζάκι.
6. δίπλες.
7. μελομακάρονα.
8. πήλινο σταμνί.
9. μάνταλο.
10. τα παιδιά προτού κοινωνήσουν φιλούσαν το χέρι των μεγάλων. Αυτοί έδιναν φιλοδωρήματα.
11. το αγόρι, ο αγαπημένος.
- 1.2. είδος κανάτας.
13. κλειδώνεται η πόρτα.

Της Μοίρας Κιομουρτζόγλου-Παπαδιώτη

Το ποδαρικό του Γιώργου Αλβανού

Καταμεσής στην αντάρα και των διαφόρων συμπληγιάδων τον ορυμαγδό που παγιδεύουν την ευαισθησία μας και κρατούν μακριά από τ' αληθινό φως τις εσωτερικές μας οράσεις, έρχεται ο αγαπητός συνάδελφος Γιώργος Αλβανός με το συγκλονιστικό «ποδαρικό του» να μας ενώσει με μια ολόκληρη παράδοση αρχέγονης μνήμης και μεταφυσικής ιερότητας ανασταίνοντας μέσα μας τη μαγική των πραγμάτων διάσταση.

Καθώς ξεδιπλώνεται τελετουργικά η διαδικασία του ποδαρικού, δοσμένη απ' το συγγραφέα με συναρπαστική αμεσότητα, βλέπουμε πως ο πρωτινός άνθρωπος του ευλογημένου νησιού της Λέσβου, μακριά από κάθε ανθρωπογενή ιδέα που περιορίζει το μέσα μας άπειρο, διδάχτηκε τα μεγάλα μυστικά με τη σοφή απλότητα της βροχής, της άνοιξης, του δειλινού και του εξαίσιου περιγύρου που ζούσε.

Τράνεψε με ακούσματα, μυρωδιές, γεύσεις αρχετυπικής προέλευσης που χάνεται στα βάθη του χρόνου, κι ένιωσε τον ίδιο παλμό της ζωής που δονεί αόρατα όλα τα στοιχεία της φύσης δένοντας τα με την ψυχή του την ίδια.

Σ' αυτην τον εσωτερικό κόσμο που μας μπάζει με το ποδαρικό του ο Γιώργος, Ινιώθουμε οπ όλα σχετίζονται, όλα συμμετέχουν υπακούοντας σε μια αόρατη τάξη κρυμμένη απ' τη συνειδητή ανθρώπινη επιφάνεια.

Υπάρχουν μυστηριώδεις κώδικες μυστικής επικοινωνίας και συσχέτισης ανάμεσα στο αμίλητο νερό και την εύνοια της τύχης, στο τρίξιμο του λιοφυλλου με τα μελλούμενα.

Με μια θαυμαστή αλληλεγγύη και συνεργασία, όλα σαν ένα σύνολο υπηρετούν τους ανεξιχνίαστους σκοπούς του σύμπαντος. Κι ο έρωτας, ο μυστικός της ψυχής μας δρόμος που μας ενώνει με το θείο, δεν μπορούσε να λείψει απ' αυτή τη μυσταγωγία.

Αβρός, διακριτικός, άδολος και αριστοτεχνικά δοσμένος απ' το συνάδελφο μας, προβάλλει σαν εωθινός κρίνος μέσα απ' την αγωνιώδη προσμονή της κοπέλας κι απ' τα κάλαντα που ψέλνει ο καλός της με την παρέα του στην κατάφωτη σάλα του σπιτιού της.

Κι όλα λειτουργώντας σωστά, φέρνουν την ποθούμενη καλοτυχιά για να περιχυθεί το ιλαρό της φως στο ταραγμένο και γκρίζο ψυχικό τοπίο του ταλαίπωρου ανθρώπου της μηχανοποιημένης εποχής μας.